

Înscrisul autentic în dreptul austriac

The authentic deed in Austrian law

Drd. **Andrei RUSU***

Universitatea de Vest din Timișoara

Facultatea de Drept

Abstract

Documents (written evidence) have a quintessential role in the spectrum of means of proof (due to the probative value). Also, in the specialized legal doctrine, there is no comprehensive and thorough study that has as its epicenter the written evidence, after the emergence of the New Civil Procedure Code, especially one that compares how different countries regulate these types of documents. The authentic deed in austrian law represents a fragment of the study aforementioned.

The authentic deed is one of the most used types of deeds in civil law. It is important to create a study that analyses the probative value of these deeds in different countries, in order to better adapt the legal provisions of our country.

*The austrian authentic deed has a lot of distinct characteristics. For example, there are two dimensions of correctness of documents: **authenticity** and **accuracy**. A document is considered **authentic** if it was issued by the person named on it as an issuer. Accuracy refers to the validity of the facts stated in the document. This is the primary reason we chose the authentic deed in austrian law as a subject matter to research in this study.*

Keywords: documents; authentic deeds; weight of evidence; authenticity; accuracy.

Rezumat

Înscrisurile ocupă un rol chintesențial în cadrul probelor (datorită valorii probatorii). De asemenea, în doctrina juridică de specialitate, nu există un studiu integral și amănunțit care are ca epicentru proba cu înscrisuri, ulterior apariției Noului Cod de Procedură civilă, în special un studiu în care sunt comparate diferitele metode de reglementare a înscrisurilor în multiple națiuni. Înscrisul autentic în dreptul austriac reprezintă un fragment din cercetarea menționată anterior.

Înscrisul autentic reprezintă unul dintre cele mai utilizate înscrisuri în dreptul civil. Este important a crea un studiu care să analizeze puterea doveditoare a acestor înscrisuri în națiuni diferite, pentru a adapta într-un mod mai eficient dispozițiile țării noastre.

*Modelul înscrisului autentic austriac cuprinde multiple caracteristici distincte. Cu titlu de exemplu, există două dimensiuni ale validității înscrisurilor: **autenticitatea** și **acuratețea**. Un înscris este considerat autentic dacă provine de la persoana care a fost trecută în cadrul înscrisului ca emitent (de la semnatar). Acuratețea face referire la valoarea de adevăr a faptelor prezentate în cadrul unui înscris. Acesta reprezintă motivul principal pentru care am ales înscrisul autentic în dreptul austriac în vederea realizării unei analize în acest studiu.*

Cuvinte-cheie: înscrisuri; înscrisuri autentice; puterea doveditoare; autenticitate; acuratețe.

1. Noțiune și caracteristici

Înscrisurile oficiale reprezintă echivalentul înscrisurilor autentice din legislația internă a României, existând totuși anumite distincții între cele două.

Noțiune. Definiția înscrisului oficial este consacrată în cadrul art. 292 alin. (1) C. pr. civ. austriac. Astfel, conform acestor prevederi, înscrisul oficial reprezintă acel „înscris întocmit pe hârtie sau electronic potrivit celor stipulate în cadrul C. pr. civ. austriac, de o autoritate publică în limitele autorității pe care o deține sau de o persoană investită cu încredere publică în aria competenței care i-a fost oferită, va face

* andrei_cm_Rusu@yahoo.com.

dovada deplină cu privire la ce anume declară autoritatea, sau în legătură cu ce a constatat autoritatea ori notarul public. Același lucru este valabil și pentru instrumentele întocmite în afara domeniului de aplicare a prezentei legi, dar în limitele competențelor lor de autoritate, de către autoritățile publice care sunt subordonate unei autorități cu domiciliul în jurisdicția prezentei legi”.

Apreciem definiția utilizată de legiuitorul austriac deoarece sunt prezentate persoanele abilitate să întocmească un act autentic. Prin comparație, prevederile art. 1171 din vechiul C. civ. din România¹ sau art. 1317 C. civ. francez² nu specifică competența persoanelor investite cu încredere publică sau a notarilor în mod expres. Însă, mențiunea din cadrul celei de-a doua teze a art. 292 alin. (1) C. pr. civ. austriac, referitoare la întocmirea unor înscrisuri oficiale în afara domeniului de aplicare a C. pr. civ. austriac, nu ar fi necesară dacă în cadrul primei teze, ar fi fost specificat faptul că înscrisul oficial este acel înscris întocmit conform condițiilor stabilite de lege (fără a menționa expres C. pr. civ. austriac).

Pentru a susține afirmația anterioară, enunțăm prevederile art. 66 din Legea notarilor publici din Austria³: „un act notarial care nu îndeplinește formalitățile prevăzute în cadrul art. 54 – 65 din Legea notarilor publici din Austria, nu are puterea probatorie a înscrisului oficial.”. Din cadrul acestei prevederi reiese faptul că un act notarial care nu îndeplinește formalitățile prevăzute de lege, nu se bucură de avantajele înscrisului oficial, respectiv autenticitate și acuratețe. Putem observa faptul că dispozițiile menționate fac referire la formalitățile existente în cadrul Legii notariale (act normativ diferit față de C. pr. civ. austriac). De asemenea, constatăm că utilizarea de către legiuitorul austriac a unei formule generale ar fi justificată, având în vedere varietatea actelor autentice ce pot fi întocmite și multiplele formalități ce diferă de la o autoritate publică la alta⁴. Prin urmare, ținând cont de argumentele menționate și pentru rațiuni de simplificare și o înțelegere mai eficientă, considerăm necesară adaptarea art. 292 alin. (1) din actul normativ menționat, astfel încât să existe referința la *condițiile stabilite de lege*, fără a specifica care act normativ în mod concret.

Observăm, de asemenea, faptul că în cadrul art. 292 alin. (1) nu există o mențiune referitoare la actul primit și autentificat de o autoritate publică. Considerăm necesar adaptarea legislației pentru a include și această specificație pentru rațiuni de natură gnoseologică.

Caracteristici. Există un avantaj incontestabil al folosirii înscrisurilor autentice notariale. Această aserțiune are ca fundament art. 3 din Legea notarilor publici din Austria, în cadrul căruia este stipulat faptul că „Un act notarial, precum o înțelegere între părți ivită în cursul procesului, va putea fi executat dacă:

a) este vorba de o obligație determinată de a face sau o obligație determinată de a nu face; sunt exceptate obligațiile de evacuare dintr-un imobil sau părților individuale din cadrul unui imobil (locuință). Derogarea de la această excepție este reprezentată de cazul în care evacuarea este realizată de proprietarul sau de coproprietarul imobilului.

b) persoana creditorului și debitorului, titlul legal, subiectul, natura, sfera de aplicare și timpul executării sau omisiunii obligației trebuie luate în considerare;

c) în situația obligației prevăzute la lit. a), o înțelegere între părți este permisă;

d) debitorul a declarat în acest act notarial sau în cadrul altuia, faptul că actul notarial trebuie să fie executoriu imediat (*enforcement submission*). Această declarație nu trebuie să fie acceptată de către creditor (reclamant) pentru validitate juridică. Dacă obligația debitorului către o altă persoană este confirmată de acesta prin intermediul unui notar [art. 54 alin. (1)], atunci mențiunea de executare din cadrul actului notarial stabilit în acest scop, este suficientă pentru executarea declarației notariale a acestuia”.

Textul dispozițiilor lit. a), b), c) și d) din cadrul art. 3 nu sunt în acord din punct de vedere al coerenței existente între ele și de asemenea nu sunt de acord nici cu sintagma *este executabil dacă*. Cu titlu de exemplu, menționăm cazul prevederilor lit. b). Astfel, expresia *Un act notarial... va putea fi executat dacă*:

¹ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 271 din 4 decembrie 1864, cu modificările și completările ulterioare.

² <https://wipolex.wipo.int/en/text/450531> - versiune consolidată până la data de 19.05.2013, fiind modificată ulterior prin Ordonanța nr. 131/2016 privind modificarea Legii contractului, Prevederile generale și Dovada obligațiilor din 10.02.2016.

³ <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001677>.

⁴ V.M. Ciobanu, M. Nicolae, *Noul Cod de procedură civilă. Comentat și adnotat. Vol. I, art. 1-526*, Editura Universul Juridic, București, 2016, p. 901.

b) persoana creditorului și debitorului, titlul legal, subiectul, natura, sfera de aplicare și timpul executării sau omisiunii obligației trebuie luate în considerare, reprezintă o formulare ineficace. Prin urmare, este dificil a determina dacă aceste condiții (cele enunțate în art. 3) trebuie îndeplinite cumulativ sau fiecare literă menționează un tip de act notarial executabil. Apreciem totuși că aceste prevederi trebuie îndeplinite cumulativ. Rațiunea acestei afirmații reiese din faptul că nu este suficient ca un act notarial să conțină o obligație determinată pentru a fi executat. De asemenea, în cadrul lit. d) este stipulat faptul că „debitorul a declarat în acest act notarial sau în cadrul altui act notarial, faptul că actul notarial trebuie să fie executoriu imediat”. Considerăm că legiuitorul în momentul utilizării sintagmei *acest act notarial* face referire la actul notarial enunțat în dispozițiile anterioare, respectiv actul executabil.

În cadrul deciziei Curții Supreme din Austria nr. 3Ob159/02g din data de 29.01.2003⁵ sunt analizate pe rând condițiile consacrate în cadrul art. 3 din Legea notarilor publici din Austria, pentru a se vedea dacă actul notarial supus examinării în speță, reprezintă un titlu executoriu.

Referitor la prevederile consacrate în cadrul lit. a), considerăm că acestea trebuiau să fie consacrate într-o formă diferită. Astfel, intenția legiuitorului ar fi fost mult mai clar exprimată dacă textul avea următoarea structură: *Un act notarial... va putea fi executat dacă: a) este vorba de o obligație determinată de a face sau o obligație determinată de a nu face; sunt exceptate obligațiile de evacuare dintr-un imobil sau părților individuale din cadrul unui imobil (locuință) realizate de persoane care nu au calitatea de proprietari sau coproprietari ai imobilului.* Rațiunea celor menționate are în vedere și faptul că persoanele care cer evacuarea sunt de fel proprietarii.

Tot cu privire la lit. a), apreciem că excepția stipulată în prevedere, nu este justificată. Ca temei al afirmației noastre, menționăm că nu prezintă importanță dacă proprietarul este cel care evacuează sau o altă persoană care are dreptul de folosință asupra imobilului, deoarece calitatea de titlu executoriu al actului oficial notarial nu ar trebui să fie afectată de acest fapt. În cadrul legislației interne a României, respectiv în cadrul art. 1809 alin. (2) C. civ.⁶ sunt enunțate următoarele: „În privința obligației de restituire a bunului dat în locațiune, contractul încheiat pe durată determinată și constatat prin înscris autentic constituie, în condițiile legii, titlu executoriu la expirarea termenului”. Putem observa că nu există o mențiune referitoare la situația în care locatorul nu este proprietar, tocmai datorită faptului că nu ar avea consecințe semnificative această precizare.

Considerăm că legiuitorul în momentul elaborării acestor prevederi a avut intenția să enunțe situația în care actul notarial poate fi executat direct, respectiv să constituie un titlu executoriu. În pofida faptului că această mențiune nu este enunțată expres în cadrul art. 3 din Legea notarilor publici din Austria, sintagma *actul notarial trebuie să fie executoriu imediat (enforcement submission)* poate face referire la executarea directă. Potrivit unei opinii de specialitate⁷, *enforcement submission* în cadrul unui act notarial reprezintă echivalentul unui titlu executoriu.

Alt element care ne conduce la ideea de titlu executoriu este reprezentat de sintagma *mențiunea de executare din cadrul actului notarial stabilit în acest scop este suficientă pentru executarea declarației notariale a acestuia*. Astfel, această mențiune este suficientă pentru executare, nefiind necesară recurgerea la procedura judiciară în vederea obținerii unui titlu. Prin urmare, suntem în prezența unui titlu executoriu, în situația în care toate condițiile enumerate la art. 3 din Legea notarilor publici sunt îndeplinite.

Pentru a elimina orice îndoială cu privire la afirmația anterioară, enunțăm prevederile art. 1 din Legea privind procedura de executare și securitate⁸: „Titlurile executorii în sensul prezentei legi sunt următoarele acte și înscrisuri: pct. 17. actul notarial din cadrul art. 3 din Legea notarilor publici”. Deci, conform dispozițiilor precizate, actul oficial notarial care respectă condițiile consacrate în cadrul art. 3 din Legea notarilor publici din Austria reprezintă titlu executoriu.

⁵ https://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Justiz&Dokumentnummer=JIT_20030129_OGH0002_00300B00159_02G0000_000_

⁶ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011, cu modificările și completările ulterioare.

⁷ http://www.notar-veit.de/die_urkunden/kaufvertrag/zwangsvollstreckungsunterwerfung.htm_

⁸ https://www.jusline.at/gesetz/eo/gesamt_

De asemenea, în vederea argumentării faptului că prevederile de la lit. a), b), c) și d) din cadrul art. 3 din Legea notarilor publici din Austria trebuie îndeplinite cumulativ pentru a fi în prezența unui titlu executoriu, menționăm faptul că în situația în care legiuitorul austriac ar fi dorit ca fiecare literă din cadrul respectivei dispoziții să reprezinte un titlu executoriu distinct, ar fi utilizat sintagma *actele notariale din cadrul art. 3* și nu expresia *actul notarial din cadrul art. 3*, în art. 1 din Legea privind procedura de executare și securitate. Astfel, această interpretare gramaticală a normelor legale confirmă faptul că acele condiții din cadrul lit. a), b), c) și d) trebuie îndeplinite cumulativ.

Putem observa unicitatea condițiilor consacrate în cadrul art. 3 din Legea notarilor publici. Menționăm în special prevederile lit. d), în cadrul cărora este enunțat faptul că debitorul trebuie să declare în actul notarial faptul că acesta reprezintă titlu executoriu. În caz contrar, creditorul poate recurge doar la procedura judiciară, în vederea obținerii unui titlu contra debitorului. Această exigență o considerăm excesivă și restrictivă. Dacă actul notarial constată o creanță certă, lichidă și exigibilă, nu vedem necesitatea declarației debitorului din cadrul actului notarial cu privire la acordul acestuia de a recurge la executarea directă.

Unul dintre avantajele oferite de art. 3 din Legea notarilor publici din Austria, este reprezentat de timpul economisit prin nerecurgerea la procedura judiciară. Astfel, instanțele de judecată nu sunt aglomerate cu numeroase cauze. De asemenea, unul dintre scopurile acestei prevederi este de a proteja interesele creditorului, fiind necesar a recupera creanța de la debitor. Având în vedere și autoritatea cu care a fost investit un notar public, rațiunea acordării actului notarial care îndeplinește anumite condiții, a avantajului de a fi titlu executoriu este justificată. Acestea fiind spuse, nu găsim o justificare logică a rațiunii necesității acordului expres al debitorului pentru ca actul notarial care îndeplinește criteriile prevăzute în cadrul art. 3 din Legea notarului public din Austria să fie considerat titlu executoriu.

Prevederile art. 3 lit. d) din actul normativ menționat au ca origine principiul libertății contractuale, debitorul având posibilitatea de a negocia dacă un act notarial poate fi sau nu titlu executoriu. Prin urmare, dacă creditorul și debitorul nu ajung la un acord cu privire la acest fapt, pot să încheie actul notarial și fără ca acesta să fie titlu executoriu.

Un argument pentru inserarea necesității acordului expres al debitorului cu privire la posibilitatea executării directe în cadrul art. 3 lit. d) din Legea notarului public din Austria, este faptul că acesta își asumă într-un mod mai responsabil executarea creanței. Din punct de vedere psihologic, o declarație pe care partea obligată o face în mod expres, în cadrul unui act oficial, ar putea determina o legătură mai puternică între sine și respectarea obligațiilor contractuale, decât simpla semnătură aplicată contractului. De asemenea, există șanse semnificativ sporite să fie respectate obligațiile consolidate în cadrul unui act oficial, comparativ cu cele consolidate în cadrul unui act privat. Acest fapt este determinat de gradul de oficialitate al autorității care întocmește acte autentice, respectiv frica de repercusiuni legale a părților în cazul nerespectării obligațiilor.

Un efect al responsabilității amplificate (implicare morală) din declarația expresă a debitorului, ar fi faptul că ar conduce la mai puține cazuri în care acesta ar contesta titlul executoriu sau înscrisul oficial notarial. Însă, considerăm că existența mențiunii nu va avea ca efect crearea unei implicări morale sporite din partea debitorului, deoarece nu există studii psihologice care să confirme acest fapt și nici o cauzistică legală comparativă între legislații ale diferitelor națiuni, care consacră expres obligativitatea acestei declarații a debitorului și legislații care nu conțin o astfel de normă. De asemenea, este dificil a determina motivul exact al implicării morale a persoanelor cu privire la îndeplinirea obligațiilor.

Într-adevăr debitorul nu va contesta titlul executoriu dacă înscrisul oficial notarial nu reprezintă titlu executoriu (datorită lipsei declarației exprese). Însă, în situația în care nu există titlu executoriu, se va recurge la procedura judiciară a obținerii unui titlu executoriu, care va avea o întindere temporală sporită comparativ cu o simplă contestare a titlului executoriu. Inclusiv această procedură judiciară poate fi contestată. Din cadrul celor menționate, reiese faptul că instanțele vor fi încărcate cu multiple cauze. De asemenea, unul dintre motivele pentru care înscrisul notarial reprezintă titlu executoriu în anumite cazuri, este reprezentat de decongestionarea instanțelor. Astfel, acest deziderat își pierde rațiunea dacă inserarea declarației exprese a debitorului în cadrul actului notarial, are ca efect încărcarea instanțelor.

Părțile vor găsi multiple motive de contestare a înscrisului oficial, deoarece scopul debitorului în multiple spețe este cel de a tergiversa, sau de a nu executa obligația contractuală. Acesta reprezintă un motiv pentru acordarea unor avantaje speciale înscrisului oficial. Astfel, persoana obligată în cadrul unui contract încheiat în formă oficială notarială, care este de bună-credință, ar respecta obligațiile contractuale indiferent dacă există declarația expresă cu privire la acordul ca înscrisul oficial să fie titlu executoriu, iar cel de rea credință ar găsi orice motive de contestare, indiferent dacă și-a dat sau nu acest acord, deoarece acest acord expres al debitorului nu creează o responsabilitate sporită.

Există și anumite contracte în legislația Austriei care trebuie să fie încheiate în formă oficială notarială. Nu considerăm necesar ca un contract care trebuie încheiat în această formă, să poată fi negociat în vederea inserării sau nu a acordului expres al debitorului referitor la avantajul titlului executoriu, tocmai datorită importanței acestui contract. Legiuitorul a avut în vedere în momentul elaborării normei cu privire la necesitatea formei oficiale notariale, nu doar motivul protecției speciale oferite părților prin încheierea în respectiva formă a contractului, ci și posibilitatea executării într-un mod mai simplificat a creanței.

Conform dispozițiilor art. 3 din Legea notarilor publici din Austria, creanța trebuie să fie certă și lichidă. De asemenea, din prevederile art. 7 alin. (2) Legea privind procedura de executare și securitate reiese faptul că executarea unui contract nu poate avea loc dacă obligația debitorului nu este ajunsă la scadență. Prin urmare, creanța trebuie să fie și exigibilă. Aceste condiții ar trebui să fie suficiente pentru ca actul notarial să reprezinte titlu executoriu. Menționăm și faptul că un grad de protecție al înscrisurilor oficiale notariale, este oferit deja prin intermediul autorității conferite notarului public.

Având în vedere ansamblul de argumente de interes public și privat oferite în paragrafele anterioare, necesitatea acordului expres al debitorului, ca actul oficial notarial să reprezintă un titlu executoriu considerăm că nu este necesar, neexistând nici un studiu statistic psihologic sau o cauzistică legală, care să demonstreze faptul că partea care declară expres într-un contract, respectă obligațiile consacrate în acel contract, iar legiuitorul austriac ar trebui să abroge prevederile art. 3 lit. d) din actul normativ analizat, pentru rațiuni de simplificare, accesibilitate și gnoseologice.

Înscrisurile oficiale dețin o credibilitate sporită, datorită faptului că persoana care le întocmește este investită cu autoritate publică. Aceasta se expune la consecințe grave în cazul săvârșirii unui fals, în exercitarea acestei funcții.

Potrivit definiției legale stipulată în C. pr. civ. austriac, există unele condiții pentru a clasifica un înscris ca fiind oficial: întocmirea înscrisului de o autoritate publică sau o persoană investită cu încredere publică; și întocmirea acestor înscrisuri cu respectarea prevederilor legale.

Referitor la prima condiție, aceasta se referă la calitatea agentului instrumentator, respectiv calitatea autorității de la care emană înscrisul oficial. Conform celor prevăzute în cadrul art. 291 alin. (1) C. pr. civ. austriac, calitatea aparține autorității publice sau unei persoane investite cu încredere publică. În această categorie este inclus și notarul public. Afirmăția specificată anterior are ca temei prevederile art. 1 alin. (3) din Legea notarilor publici din Austria, în cadrul căreia sunt enunțate următoarele: „notarii care desfășoară activități de serviciu public prin lege, îndeplinesc funcții publice”.

Condiția menționată este îndeplinită din moment ce notarul sau funcționarul public este investit cu această calitate și lucrează în limitele atribuțiilor constatate legal⁹. În situația în care agentul instrumentator nu are respectiva calitate, nu putem vorbi despre existența unui înscris oficial, deoarece calitatea autorității oferă un grad de oficialitate, respectiv veridicitate înscrisului.

Acest fapt reiese și din dispozițiile art. 32 alin. (1) din Legea notarilor publici din Austria, conform căroră: „Notarul public nou numit în funcție nu poate să-și exercite activitatea înaintea depunerii jurământului, iar notarul care a fost transferat poate să-și exercite activitatea din momentul în care a fost declarat acest lucru ca fiind posibil (art. 16, 17)”. În cadrul alin. (2) al aceluiași articol este prevăzut faptul că notarul nu poate să-și continue activitatea dacă i-a încetat calitatea de notar public, dacă a fost suspendat sau demis. De asemenea, potrivit alin. (3) din cadrul aceluiași articol, „Un act notarial care nu

⁹ V.M. Ciobanu, M. Nicolae, *op. cit.*, p. 901.

îndeplinește prevederile art. 32 din Legea notarilor publici din Austria, nu are forța probantă a unui înscris oficial.”.

Efectele actelor juridice îndeplinite de o persoană care nu mai este investită cu autoritate publică s-ar putea deduce și din alte dispoziții legale. Menționăm cu titlu de exemplu legislația României, unde nu există o prevedere expresă cu privire la acest fapt. Însă, considerăm această consacrare legală expresă în cadrul legislației austriece [art. 32 alin. (3)], ca fiind bine-venită, deoarece oferă un grad de claritate cu privire la efectele acestor acte juridice.

Competența de a întocmi înscrisuri oficiale aparține și ofițerilor consulari de la ambasadă sau consulat. Aceștia dețin prerogativa de a certifica autenticitatea unei semnături, certificarea unui înscris etc.¹⁰. O certificare reprezintă un act guvernamental, respectiv un înscris oficial¹¹. Demn a fi menționat este faptul că ambasada nu este responsabilă de conținutul înscrisului original¹².

Tot referitor la competența întocmirii înscrisurilor oficiale, având în vedere faptul că nu este specificată ce fel de competență trebuie să posede aceste autorități, apreciem că legiuitorul face referire atât la competența materială cât și la cea teritorială. Rațiunea acestei interpretări a avut ca și temei principiul *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*.

Referitor la înscrisurile oficiale întocmite de notarul public, acesta are competența teritorială generală conform art. 8 din Legea notarilor publici din Austria. Așadar, nu am putea face referire la lipsa competenței teritoriale a notarului public în procedura autentificării înscrisului.

Înscrisuri oficiale sunt acele înscrisuri care¹³:

- au fost întocmite în forma prescrisă de autoritatea austriacă autorizată sau de instanța austriacă autorizată să emită un astfel de înscris.

- au fost întocmite în forma prescrisă de un autentificator numit public (notar public, inginer civil, arhitect, ingineri consultanți) în sfera activității acestora.

- au fost declarate înscrisuri oficiale prin intermediul unor acte normative (procedee legale). Cu titlu de exemplu, menționăm statutul actelor de stare civilă consacrat în Legea actelor de stare civilă din Austria¹⁴.

- au fost emise în străinătate ca documente publice (fiind recunoscute și în Austria). *Exempli gratia*, actele de stare civilă emise de autoritățile statelor membre ale Uniunii Europene, conform Regulamentul (UE) 2016/1191 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene din 6 iulie 2016 privind promovarea liberei circulații a cetățenilor prin simplificarea cerințelor de prezentare a anumitor documente oficiale în Uniunea Europeană și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012¹⁵, sunt recunoscute ca înscrisuri oficiale în Austria.

În Austria sunt considerate astfel de înscrisuri oficiale documentele emise de autorități judiciare¹⁶. Includem în această categorie și actele emise de procurori, grefieri, judecători etc. Cu titlu de exemplu menționăm hotărârea de divorț ca fiind un înscris oficial. De asemenea, actele administrative¹⁷ cum ar fi: certificatul de naștere, certificatul de deces, certificatul de căsătorie (actele de stare civilă), diplomele, reprezintă înscrisuri oficiale. Un alt exemplu pertinent de înscris oficial sunt actele notariale, cum ar fi procurile autentificate de aceștia. Acest fapt reiese din art. 2 din Legea notarilor publici din Austria, în cadrul căruia este consacrat faptul că „Actele notariale înregistrate de notari (acte notariale, evidențe notariale și notificări notariale), precum și copiile făcute în conformitate cu prezenta lege sunt

¹⁰ <https://www.bmeia.gv.at/en/travel-stay/documents-and-authentications-apostille/authentication/au-thentication-abroad/>

¹¹ https://www.austria.org/certification-of-documents_

¹² *Ibidem*.

¹³ <https://www.bmeia.gv.at/en/travel-stay/documents-and-authentications-apostille/authentication/ty-pes-of-documents/>

¹⁴ https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20008228_

¹⁵ Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, Legislația nr. 200, din 26 Iulie 2016 - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R1191&from=EN_

¹⁶ https://www.austria.org/certification-of-documents_

¹⁷ *Ibidem*.

documente publice dacă toate formalitățile cerute de lege au fost respectate la momentul admiterii și completării”.

Certificările oficiale fixate pe înscrisuri sub semnătură privată sunt considerate înscrisuri oficiale¹⁸. Astfel, autentificările notariale a semnăturilor, reprezintă înscrisuri oficiale¹⁹. *Exempli gratia*, certificatele oficiale care conțin înregistrarea unui înscris sunt de asemenea înscrisuri oficiale²⁰.

Ultima condiție care trebuie a fi îndeplinită presupune respectarea prevederilor legale din cadrul C. pr. civ. austriac referitoare la înscrisul oficial. Aceste prevederi pot face referire la forma sau condițiile de întocmire a înscrisului. *Exempli gratia* precizăm faptul că înscrisul oficial notarial se încheie într-un singur exemplar original care este păstrat în arhiva notarială.

Această ultimă condiție este consacrată și în legislația internă a României, respectiv în cadrul art. 269 alin. (1) C. pr. civ., „Înscrisul autentic este înscrisul întocmit sau, după caz, primit și autentificat de o autoritate publică, de notarul public sau de către o altă persoană investită de stat cu autoritate publică, **în forma și condițiile stabilite de lege**”. De asemenea, conform art. 98 alin. (1) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995²¹ din România, „Actele autentice notariale se întocmesc într-un singur exemplar original, care se păstrează în arhiva notarului public”. Astfel, observăm că există o condiție identică referitoare la forma actului notarial și în legislația națională a României.

Există anumite acte juridice, pentru a căror încheiere, este impusă de lege forma înscrisului oficial notarial. Astfel, potrivit art. 1 din Ordonanța de urgență cu privire la Legea notarilor publici din Austria²²: „(1) Validitatea următoarelor contracte și acte legale este condiționată de încheierea în formă notarială a acestora:

- a) convenții matrimoniale;
- b) contracte de vânzare, contracte de schimb, contracte de împrumut încheiate între soți și declarația de recunoaștere a vinovăției unui soț față de celălalt.
- c) contractele de donație fără predare reală (reemiterea bunului);
- d) toate înregistrările tranzacțiilor legale încheiate de persoane nevătătoare în nume propriu (fără reprezentare).

(2) Dispozițiile din prezenta lege nu aduc atingere normelor speciale cu privire la tranzacția legală judiciară sau notarială.

(3) Încheierea în formă oficială notarială conform alin. (1) lit. e) nu este necesară pentru:

1. încheierea tranzacțiilor legale din viața de zi cu zi și pentru contracte bancare obișnuite pentru deschiderea conturilor curente.

2. pentru alte tranzacții legale, cu excepția declarațiilor de garanție, dacă persoana nevătătoare declară în mod expres părții contractante că renunța la cerința formală a alin. (1) lit. e).

(4) Pentru lipsa validității care reiese din nerespectarea dispozițiilor alin. (1), lit. e), doar persoana nevătătoare poate face apel.”.

Referitor la declarația de recunoaștere a vinovăției unui soț față de celălalt, în cadrul Legii căsătoriei din Austria²³ (sau Legea matrimonială), există multiple prevederi în care sunt specificate anumite declarații ale soților care produc efecte juridice. Astfel, potrivit art. 49 din actul normativ enunțat, un soț poate să divorțeze dacă celălalt soț a avut un comportament imoral care face imposibilă conviețuirea cu acesta. De exemplu, faptele de violență fizică sau psihică, reprezintă astfel de comportamente imorale. Soțul vinovat de comiterea acestor fapte are posibilitatea de a le recunoaște prin intermediul unei declarații date în fața unui notar public. Forma oficială notarială a acestei declarații de recunoaștere a vinovăției este impusă, prin Ordonanța de urgență cu privire la Legea notarilor publici din Austria.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ Publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 479 din 1 august 2013, cu modificările și completările ulterioare.

²² https://www.jusline.at/gesetz/notaktsg/paragraf/1_

²³ https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001871_

Considerăm că, nu era necesară impunerea formei înscrisului notarial, deoarece există posibilitatea ca soțul să-și declare vinovăția și în cadrul procesului de judecată.

Menționăm și faptul că declarația de înființare a unei fundații private²⁴ și încheierea statutului societăților comerciale cu răspundere limitată²⁵ și a societăților pe acțiuni²⁶, trebuie încheiate în formă oficială notarială. De asemenea, acordul cu privire la reproducerea asistată trebuie încheiată în aceeași formă²⁷.

Rațiunea acestor prevederi cu privire la necesitatea încheierii contractului în formă oficială notarială, este reprezentată de faptul că notarul public oferă garanții superioare de protecție a acestor acte, datorită pregătirii de specialitate și statutului acestuia, comparativ cu funcționarii publici. Precizăm și faptul că, în situația în care aceste acte, pentru care legea prevede forma oficială notarială, nu sunt încheiate în forma menționată, sancțiunea este reprezentată de nulitatea respectivului act juridic.

Avantajele folosirii formei oficiale sunt următoarele:

- Înscrisul oficial se bucură de prezumția de autenticitate și acuratețe (proba contrarie îi revine celui care-l contestă).

- Înscrisul autentic face dovada deplină, cu privire la constatările agentului instrumentator.

- Agentul instrumentator are obligația de informare cu privire la drepturile și obligațiile părților rezultate din încheierea actului juridic. Cu titlu de exemplu, menționăm prevederile art. 52 din Legea notarilor publici din Austria, conform cărora, notarul public informează părțile cu privire la însemnătatea și consecințele legale ale actului juridic pe care acestea doresc să-l încheie. Prin urmare, părțile care au încheiat un act juridic în formă oficială vor respecta mai mult drepturile și obligațiile ce rezultă din încheierea actului juridic, comparativ cu cei care au încheiat un act juridic sub forma unui înscris privat (nu există aceeași transparență cu privire la drepturile și obligațiile părților). De asemenea, înscrisul oficial este întocmit de o autoritate publică, de notarul public sau de către o altă persoană investită cu încredere publică. Din acest motiv, părțile consideră că cele stipulate în cadrul unui astfel de înscris sunt mai importante, îndeplinind cu mai mare ușurință obligațiile contractuale.

- Înscrisul oficial notarial care îndeplinește condițiile consacrate în Legea notarilor publici din Austria este executabil (reprezintă titlu executoriu).

- Pot încheia acte juridice inclusiv cei care nu știu sau nu pot să scrie din diferite cauze (boală, handicap etc.). Formalitățile referitoare la aceste persoane sunt consacrate în art. 54-65 din Legea notarilor publici din Austria. Persoanele menționate nu au posibilitatea de a întocmi înscrisuri private, deoarece nu există garanțiile necesare.

- Exemplarul original al înscrisului oficial notarial este păstrat în arhiva notarială, părțile primind duplicate după original, conform prevederilor art. 49 alin. (2) din Legea notarilor publici din Austria. Aceste înscrisuri pot fi puse la dispoziția strict a instanței sau a comisiei judiciare a camerei notariale. Astfel, înscrisul nu poate fi sustras sau distrus de persoane interesate.

- Datorită faptului că o persoană cu autoritate publică întocmește acest înscris, părțile tind a respecta în mai mare măsură obligațiile contractuale. Această responsabilitate mărită a părților se datorează formalităților necesare încheierii actului, respectului față de autoritatea publică și teama de repercusiuni legale.

Dezavantajele folosirii formei autentice sunt următoarele:

- Încheierea înscrisului oficial presupune costuri suplimentare, respectiv onorariul necesar întocmirii în respectiva formă.

- Implică o anumită pierdere de timp încheierea înscrisului oficial (timpul necesar deplasării).

- Anumite formalități trebuie a fi respectate. Cu titlu de exemplu, în cadrul art. 68 din Legea notarilor publici din Austria este stipulată necesitatea menționării adresei martorilor în actul notarial. De

²⁴ https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Die_Privatstiftung.html

²⁵ [https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Gesellschaft_mit_beschraenkter_Haftung_\(GmbH\).html](https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Gesellschaft_mit_beschraenkter_Haftung_(GmbH).html)

²⁶ https://www.meinanwalt.at/news/notariatsakt-notarielle-beglaubigung-worin-bestehen-die-unte_dhrkkc

²⁷ https://www.oesterreich.gv.at/themen/familie_und_partnerschaft/medizinisch_unterstuetzte_fortpflanzung/Seite.3430007.html

asemenea, conform art. 55 din actul normativ enunțat, există reguli clare cu privire la modalitatea de identificare a părților înscrisului oficial notarial.

2. Puterea doveditoare

Referitor la **puterea doveditoare** a înscrisului oficial, aceasta rezultă tocmai din calitatea celui care a întocmit înscrisul. Întocmirea unui înscris de către o autoritate publică prezintă garanții superioare asupra veridicității acestuia. Rațiunea afirmației enunțate anterior are ca temei atât faptul că dobândirea calității de persoană investită cu autoritate publică este dificilă (presupune anumite competențe), precum și faptul că răspunderea acestora este sporită. Efectul acestei prezumții este reprezentat de inversarea sarcinii probei, în sensul că aceasta trece de la persoana care invocă înscrisul, la persoana care îi contestă autenticitatea.

Cu titlu de exemplu menționăm prevederile art. 39 din Legea notarilor publici din Austria. În cadrul acestor prevederi sunt enunțate următoarele: „Orice încălcare a îndatoririlor oficiale prevăzute de prezenta lege va atrage răspunderea penală a notarului public. De asemenea notarul public va fi răspunzător față de părți pentru prejudiciul cauzat”. La fel, oricine poartă în mod nejustificat titlu de notar public este sancționat contravențional, cu excepția cazului în care fapta constituie o infracțiune prevăzută de legea penală. Aserțiunea enunțată anterior provine din cadrul art. 186 a actului normativ menționat. Având în vedere cele prezentate, putem sublinia importanța unei funcții publice și efectele asupra veridicității înscrisului oficial.

Pentru a înțelege efectele înscrisului oficial trebuie să facem referire la ce reprezintă corectitudinea unui înscris, respectiv corespunderea acestuia cu adevărul. Există două dimensiuni ale corectitudinii unui înscris: **autenticitatea și acuratețea**.

Un înscris este autentic, dacă provine de la persoana care a fost trecută în cadrul înscrisului ca emitent (de la semnatar)²⁸. Acuratețea face referire la valoarea de adevăr a faptelor prezentate în cadrul unui înscris. Prin urmare, un înscris prezintă acuratețe dacă faptele menționate în cadrul acestuia sunt adevărate material²⁹, respectiv corespund realității în mod obiectiv.

În cadrul legislației României, autenticitatea înscrisului poartă asupra următoarelor elemente: stabilirea identității părților, exprimarea consimțământului acestora cu privire la conținut, semnătura acestora și data înscrisului, conform art. 269 alin. (1) teza a II-a C. pr. civ.

Din prevederile legislației austriece reiese faptul că autenticitatea poartă asupra identificării persoanei care a semnat înscrisul oficial. Așadar există similarități între cele două legislații cu privire la necesitatea identificării semnatarilor.

Conform deciziei Curții Administrative din Austria nr. 1817/78 din 31.10.1979³⁰, semnătura trebuie să fie caracteristică identității semnatarului. Prin urmare, autenticitatea unui înscris oficial este strâns legată de posibilitatea identificării semnatarului, respectiv a persoanei de la care emană înscrisul. Putem afirma faptul că autenticitatea în legislația austriacă se referă la echivalență între identitatea semnatarului unui înscris și identitatea persoanei de la care provine înscrisul, respectiv faptul că înscrisul provine de la semnatar. Am specificat acest fapt, deoarece este important a distinge între autenticitate și veridicitate, corectitudine.

În vederea consolidării nexusului existent între semnătură și identitate, acuratețe, precizăm conținutul unei lucrări juridice de specialitate³¹ străină. În cadrul acesteia, a fost menționată o ierarhie a funcțiilor semnăturii. Rolul principal, doveditor al semnăturii, este acela de a aproba conținutul înscrisului

²⁸ B. Nunner-Krautgasser, P. Anzenberger, *Evidence in Civil Law – Austria*, Editura Lex Localis, Maribor, 2015, p. 23-http://www.lex-localis.press/index.php/LexLocalisPress/catalog/view/24/20/88-1_

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ https://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Vwgh&Dokumentnummer=JWR_1978001817_19791031X01&ResultFunctionToken=c87e7948-e9f7-40e4-a116-6ed56582ab7b&Entscheidungsart=Undefined&Sammlungsnummer=&Index=&AenderungenSeit=Undefined&SucheNachRechtssatz=True&SucheNachText=True&GZ=1817%2F78&VonDatum=&BisDatum=14.10.2016&Norm=&ImRisSeit=Undefined&ResultPageSize=100&Suchworte=_

³¹S. Mason, *op. cit.*, p. 9 – [http://humanities-digital-library.org/index.php/hdl/catalog/view/electronic signatures/1/86-1_](http://humanities-digital-library.org/index.php/hdl/catalog/view/electronic%20signatures/1/86-1_)

de către semnatar³². Prin intermediul acestui proces, semnatarul este de acord cu privire la faptul că, acel conținut al înscrisului îl leagă personal și va produce efecte juridice³³. Funcția secundară probatorie a semnăturii, este reprezentată de aspectul identificării semnatarului³⁴. Un alt rol al semnăturii, enunțat în ierarhie, este aspectul preventiv³⁵. Această funcție consolidează natura legală a înscrisului, încurajând semnatarul să se asigure, înainte de a se angaja din punct de vedere legal³⁶. Funcția protectivă, de apărare, este demnă a fi precizată. Având în vedere că o parte s-a angajat legal prin procesul de aplicare a semnăturii, iar aceasta poate fi identificată, cealaltă parte trebuie să fie protejată în cazul nerespectării prevederilor contractuale de către primul semnatar³⁷. Funcția de păstrare a unui registru (act) doveditor a angajamentului semnat, este ultima menționată în lucrarea de specialitate, fiind de la sine înțeles rolul acesteia³⁸. Prin urmare există multiple roluri ale semnăturii în Austria, fiind chintesențială realizării acordului părților, având ca scop atât posibilitatea identificării semnatarului (autenticitatea înscrisului semnat), cât și acordul referitor la ce anume este declarat de partea semnatară (prin intermediul căreia se va verifica acuratețea înscrisului).

Legea notarilor publici din Austria, conține dispoziții relevante cu privire la anumite elemente pe care trebuie să le cuprindă un act notarial. Aceste elemente prezintă relevanță deoarece notarul public trebuie să le verifice și să le includă în actul notarial (înscris oficial). În cadrul art. 68 din prezentul act normativ sunt enumerate următoarele elemente: locul, anul, luna, ziua încheierii actului, numele, prenumele și rezidența notarului public, mențiuni cu privire la suplimente, acte, semnătura părților, adresa acestora, semnătura notarului public etc. De asemenea, în cadrul art. 38 din Legea notarilor publici din Austria este specificat faptul că notarul public răspunde pentru orice este declarat în cadrul unui act notarial ca fiind făcut în prezența lui, este într-adevăr făcut în prezența lui și în maniera indicată, răspunderea fiind activată chiar și pentru eroare accidentală. Cele două prevederi indică faptul că există o asemănare cu înscrisul autentic din legislația română, referitor la ceea ce notarul constată *ex propriis sensibus*.

Potrivit art. 310 alin. (1) C. pr. civ. austriac, „Înscrisurile care conform formei și conținutului reprezintă înscrisuri oficiale sunt prezumate a fi autentice”. Așadar, înscrisurile oficiale sunt prezumate a proveni de la persoana trecută în cadrul înscrisului ca emitent (semnatar).

Prevederile art. 310 alin. (2) din actul normativ menționat consacră următoarele: „În situația în care instanța de judecată consideră îndoielnică autenticitatea înscrisului oficial, aceasta poate, la cerere sau din oficiu, să ceară autorității sau persoanei de la care a provenit instrumentul să declare autenticitatea acestuia. Dacă îndoiala cu privire la autenticitatea înscrisului nu poate fi înlăturată în acest fel, dovada autenticității acestuia revine persoanei care dorește să utilizeze acel înscris ca probă.”. Prin urmare, dacă judecătorul ajunge să se îndoiască de identitatea persoanei de la care provine înscrisul (semnatarul), poate să ceară autorității care a autentificat înscrisul să declare că provine de la acea persoană. Necesitatea identificării semnatarului reiese din această prevedere, deoarece autoritatea nu are cum să ateste că semnătura provine de la o persoană, fără a-i stabili anterior identitatea. Cu titlu de exemplu, enunțăm prevederile art. 55 din Legea notarilor publici din Austriei, în care sunt consacrate expres obligația notarului public de a confirma identitatea semnatarului. De asemenea, menționăm faptul că temeiul dispoziției art. 310 alin. (2) C. pr. civ. austriac, este libera apreciere a probelor de către instanță.

Un efect al acestei prevederi este reprezentat de inversarea sarcinii probei, în sensul că aceasta trece de la persoana care contestă autenticitatea, la persoana care dorește să se folosească de acest înscris.

Judecătorul român are o prerogativă asemănătoare celei enunțate în cadrul art. 310 alin. (2) C. pr. civ. austriac. Astfel, instanța română are posibilitatea de a înlătura un înscris autentic pe temeiul propriilor constatări, nefiind necesar a se recurge la procedura înscrierii în fals dacă înscrisul prezintă anumite neregularități, lipsuri, vicii (fie formale, fie materiale), ce indică falsitatea acestuia într-un mod

³² *Ibidem*.

³³ *Ibidem*.

³⁴ *Idem*, p. 10.

³⁵ *Ibidem*.

³⁶ *Ibidem*.

³⁷ *Ibidem*.

³⁸ *Idem*, p. 11.

evident (prezumția de autenticitate este înlăturată)³⁹. Avantajul prerogativei judecătorului austriac este, în primul rând, consacrarea legală a acesteia. De asemenea, nu este necesară enunțarea în cadrul art. 310 alin. (2), a motivelor pentru care judecătorul ajunge să se îndoiască de identitatea semnatarului.

Considerăm totuși că judecătorul ar trebui să precizeze motivele de îndoială pentru considerente de transparentă. De asemenea, înscrisul oficial este prezumat a fi autentic, astfel, această prezumție ar trebui să poată fi răsturnată doar în cazuri de excepție. Acest fapt se datorează încrederii publice cu care a fost investită autoritatea ce a verificat identitatea semnatarului. În cazul în care aceste situații de excepție ar fi des întâlnite, ar avea ca efect lipsirea de relevanță juridică a prevederile art. 310 alin. (1) C. pr. civ. austriac. Alt argument în vederea susținerii afirmației, este bazat pe dorința de a nu crea o cutumă din verificarea autenticității înscrisurilor oficiale de către judecători.

O altă posibilă consecință în cazul verificării autenticității înscrisurilor oficiale de judecători în mod recurent, este faptul că încrederea publică în instituțiile publice s-ar diminua considerabil. Astfel, încrederea publică oferită instanței de judecată ar scădea datorită lipsei de încredere față de autoritatea publică care a întocmit înscrisul și nemulțumirii părților contractante. Specificăm și faptul că încrederea publică oferită autorității publice care a întocmit înscrisul oficial ar fi afectată în mod negativ. Prin urmare, persoanele nu ar mai recurge la încheierea de înscrisuri oficiale deoarece ar fi golite de relevanță juridică dispozițiile care consacră acest tip de înscris. De asemenea, persoanele având posibilitatea încheierii înscrisurilor sub semnătură privată, ar încheia actele juridice în această formă.

Precizăm faptul că motivele de îndoială trebuie doar menționate, nefiind necesară o explicație foarte amănunțită. Acestea pot să reiasă din conduita părților, dintr-un ansamblu de elemente îndoielnice etc. Nu considerăm că trebuie să fie foarte amănunțit detaliate argumentele avute în vedere, deoarece am restricționa libertatea de apreciere a probelor pe care o deține judecătorul. De asemenea, nu trebuie îngădit rolul judecătorului în aflarea adevărului. Prerogativa judecătorului în legătură cu libera apreciere a probelor, nu trebuie îngădită în mod excesiv. Menționăm și faptul că în situația în care există îndoieli cu privire la autenticitatea înscrisului oficial, judecătorul cere autorității publice care a întocmit înscrisul să declare autenticitatea înscrisului, respectiv faptul că semnatarul și-a dat acordul asupra celor conținute, fiind confirmată identitatea semnatarului. Așadar, această repercusiune provenită din lipsa de încredere a instanței de judecată cu privire la autenticitatea înscrisului oficial, nu este una care produce efecte radicale. Însă, așa cum am enunțat în paragraful anterior, nu credem ca este cazul să se creeze o cutumă din verificarea autenticității înscrisurilor oficiale. În concluzie, nu este necesară o stipulare legală a acestei prerogative a judecătorului, cu privire la explicarea motivelor pentru care autenticitatea înscrisului oficial este răsturnată, însă, trebuie avută în vedere de instanță.

Aceste motive de îndoială ar trebui să fie legitime. Nu orice suspiciune, indiferent de gradul de probabilitate, ar trebui să fie cercetată. Astfel, în situația în care statistic, șansele sunt infime ca înscrisul oficial să nu provină de la părți, analize suplimentare nu sunt necesare. De asemenea, sancționarea cu răsturnarea sarcinii probei nu este justificată din simpla suspiciune nefondată a judecătorului. Decizia cu privire la cercetarea suspiciunii aparține judecătorului, însă, trebuie avută în vedere și întinderea temporală a procesului.

În cadrul Deciziei Curții Supreme din Austria nr. 5Ob24/13k din data de 16.07.2013⁴⁰, respectiv în cadrul pct. 7.4.2 și 7.4.3 a fost stabilit faptul că nu este de competența instanței de drept comun să verifice dacă autoritatea care a întocmit înscrisul oficial a avut dreptul de a emite un asemenea înscris. Astfel, competența aparține unor instanțe de specialitate sau a altor autorități. Prin urmare, cât timp există indicii că acel act a fost întocmit de autoritatea publică, respectiv conține elemente cum ar fi sigiliu, ștampilă, numele autorității publice emitente și semnătura acesteia etc., nu este necesară verificarea acestui fapt. Considerăm această decizie ca fiind logică, deoarece partea interesată trebuie să demonstreze faptul că aceste înscrisuri nu provin de la autoritățile publice.

³⁹ F. Măgureanu, *Înscrisurile – mijloace de probă în procesul civil*, Editura Lumina Lex, București, 1997, p. 59, V. M. Ciobanu, M. Nicolae, *op. cit.*, p. 904 și M. Fodor, *Probele în procesul civil*, Editura Universul Juridic, București, 2006, p. 142.

⁴⁰ https://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Justiz&Dokumentnummer=JJT_20130716_OGH0002_00500B00024_13K0000_000_

Conform art. 311 alin. (1) C. pr. civ. austriac, „Dacă un înscris întocmit de o autoritate publică străină sau de o persoană publică străină, poate fi considerat un înscris oficial fără dovezi suplimentare (doar înscrisul), va fi analizat de către instanță în funcție de circumstanțele speței”. Prin urmare, judecătorul analizează dacă înscrisului oficial a fost întocmit de autoritățile altor națiuni, de la caz la caz, având liberă apreciere a probelor. Desigur, menționăm faptul că există numeroase tratate internaționale cu privire la recunoașterea acestor înscrisuri oficiale⁴¹.

Referitor la acuratețea înscrisului oficial, în cadrul art. 292 alin. (1) C. pr. civ. austriac, este consacrat faptul că înscrisul oficial conferă forță probatorie deplină asupra conținutului, respectiv cu privire la valoarea de adevăr a celor menționate în cadrul înscrisului. De asemenea, potrivit art. 292 alin. (2) din același act normativ, „Dovada inexactității actului sau a faptului atestat sau a falsului înscrisului notarial este admisibilă”. Așadar, persoana interesată deține posibilitatea atacării acurateței înscrisului oficial. Însă, așa cum este precizat în cadrul art. 291 alin. (1), există o prezumție asupra acurateței înscrisului oficial.

O decizie relevantă cu privire la dovedirea lipsei de acuratețe a înscrisului oficial, este Decizia Curții Supreme a Austriei nr. 3Ob185/88 din 22.02.1989⁴². În cadrul acesteia au fost consacrate următoarele: „Partea (care dorește să conteste acuratețea) nu trebuie să se limiteze la declararea faptului că înscrisul este inexact (lipsă de veridicitate), ci trebuie să arate și probeze în mod concret faptele care determină falsitatea înscrisului. Acest fapt reiese din puterea doveditoare a înscrisului oficial, care nu poate fi răsturnată prin simple afirmații nefondate”. Prin urmare, instanța de judecată va cerceta dacă persoana care contestă acuratețea înscrisului oficial a adus dovezi concrete și suficiente în vedere probării faptului menționat. *Ratio decidendi* a instanței de judecată este clară, dorind să apere prezumția de acuratețe a înscrisului oficial, impune anumite sarcini persoanei care dorește să conteste această prezumție.

Referitor la infracțiunea falsului în înscrisuri oficiale, aceasta este consacrată în art. 223 și art. 224 C. pen. austriac⁴³. Aceste dispoziții se aplică și înscrisurilor notariale⁴⁴. Ținând cont de cele menționate, există posibilitatea sesizării autorităților în vederea începerii urmăririi penale cu privire la această infracțiune. Aspectele menționate au relevanță cu privire la acuratețea înscrisurilor oficiale.

În literatura juridică austriacă, s-a arătat că o hotărâre judecătorească poate fi dată de o instanță de judecată, inclusiv pe baza doar a unui înscris oficial autentificat⁴⁵. Astfel, hotărârea poate să aibă ca temei și acest mijloc de probă, fără existența altora. Rațiunea prerogativei menționate reiese din încrederea sporită de care se bucură înscrisul oficial, datorită întocmirii acestuia de autorități publice.

Înscrisul notarial electronic este reglementat de Legea fondatoare a notarului electronic din Austria⁴⁶, care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2019. Conform art. 2 din actul normativ menționat, se aduc modificări Legii notarilor publici din Austria, respectiv se introduce art. 69b. Potrivit dispozițiilor enunțate, identificarea se poate realiza și printr-un șablon electronic al cărții de identitate (*ID electronic*). De asemenea, este menționat că detaliile tehnice referitoare la identificarea electronică sunt stabilite prin indicațiile Camerei notarilor publici⁴⁷.

În cadrul acestor prevederi este menționat și faptul că, în momentul încheierii actului juridic notarial electronic, trebuie să existe o comunicare prin conexiune vizuală și auditivă în două sensuri, în timp real, între părți și notarul public. Astfel, trebuie să existe o videoconferință. Această dispoziție are ca și rațiune necesitatea observării de către notarul public asupra realizării acordului între părți și înțelegerea consecințelor provenite din încheierea actului juridic. Considerăm că notarul public nu va putea observa multiple aspecte cu privire la conduita părților prin intermediul mijloacelor electronice. Cu titlu de

⁴¹ W.H. Rechberger, D.A. Simotta, *Grundriss des österreichischen Zivilprozessrechts*, ed. a 8-a, Editura MANZ Verlag Vienna, Viena, 2010, p. 796.

⁴² https://www.ris.bka.gv.at/Dokument.wxe?Abfrage=Justiz&Dokumentnummer=JJT_19890222_OGH00_02_00300B00185_8800000_000_

⁴³ https://www.jusline.at/gesetz/stgb/gesamt_

⁴⁴ https://www.wko.at/service/wirtschaftsrecht-gewerberecht/Betrug_und_Urkundenfaelschung_im_Strafrecht.html

⁴⁵ B. Nunner-Krautgasser, P. Anzenberger, *op. cit.*, p. 23 - http://www.lex-localis.press/index.php/LexLocalisPress/catalog/view/24/20/88-1_

⁴⁶ https://www.parlament.gv.at/PAKT/VHG/XXVI/I/I_00253/fname_701814.pdf

⁴⁷ https://www.notar.at/download_file/force/2128/270/

exemplu, situația în care o parte este amenințată de o persoană care se află în cameră cu aceasta. Notarul public nu poate să observe ce persoană mai este în cameră cu partea prin intermediul videoconferinței.

Din cadrul dispozițiilor art. 68 alin. (1) lit. g) și h) din Legea notarilor publici din Austria, reiese că părțile semnează înscrisul notarial electronic folosind semnătură electronică (fiind precizat că semnătura electronică poate fi și simplă), iar notarul public semnează ulterior acestora, aplicând o semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat.

În pofida protecției existente prin aplicarea semnăturii electronice în timpul videoconferinței și identificarea anterioară prin intermediul șablonului electronic al documentului de identificare, menționăm că semnătura electronică pe care o aplică părțile ar trebui să fie o semnătură electronică extinsă, bazată pe un certificat calificat. Motivul pentru care am considerat necesară modificarea legislativă în vederea introducerii acestui aspect, este datorat gradului de protecție sporit oferit de semnătura electronică extinsă calificată. Astfel, nu există posibilitatea de a semna alt înscris electronic decât cel notarial electronic, iar semnătura electronică calificată aparține cu certitudine părții care o aplică.

Precizăm că este foarte dificil de determinat prin aplicarea unei semnături simple, cine a semnat sau cum a fost aceasta aplicată, chiar dacă există o conexiune audio-video în momentul semnării înscrisului notarial electronic. Acest fapt se datorează multitudinii tipurilor de semnături electronice. De asemenea, nu este observat ceea ce se întâmplă pe calculatorul părților (sau orice alt sistem informatic). Din acest motiv, ar putea fi utilă implementarea legală a folosirii unui program, prin care să se observe calculatorul părții în momentul exact al aplicării semnăturii electronice simple. O altă prevedere necesară ar putea face referire la faptul că părțile ar trebui să arate semnătura electronică simplă, pe care dorește să o utilizeze, înainte de a o aplica înscrisului notarial electronic. Menționăm că aceste implementări legale nu ar fi necesare dacă părțile ar semna folosind o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat.

Conform art. 67 alin. (1) din Legea notarilor publici din Austria, nu este posibilă încheierea unui act notarial electronic cu privire la moștenirea testamentară, deoarece validitatea actului de moștenire este reglementată de C. civ. austriac. Apreciem această prevedere legală, deoarece anumite contracte datorită importanței acestora, nu ar trebui să poată fi încheiate în formă electronică. Legiuitorul are prerogativa de a selecta tipurile de acte juridice care necesită protecție, prin impunerea formei scrise, semnate olograf (*ad validitatem*).

Doctrina de specialitate austriacă nu a analizat aceste dispoziții, datorită faptului că Legea fondatoare a notarului electronic din Austria a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2019. Astfel, acest tip de înscris va trebui cercetat foarte amănunțit. De asemenea, practica judiciară cât și cea notarială nu și-au lăsat încă amprenta asupra înscrisului notarial electronic.

Dorim să enunțăm faptul că normele legale austriece, nu doar cele referitoare la activitatea notarială, ci și cele din C. civ. austriac, conțin un limbaj de o complexitate ridicată, nu doar din punct de vedere juridic, iar modalitatea de exprimare în cadrul acestora, nu este una potrivită, deoarece este lipsită de claritate.

3. Concluzii

Înscrisul oficial reprezintă echivalentul înscrisului autentic din România, existând mici diferențe. Cu titlu de exemplu, enunțăm prevederile art. 3 lit. d) din Legea notarilor publici a Austriei, conform căreia debitorul trebuie să declare în actul notarial faptul că acesta reprezintă titlu executoriu. În lipsa acestei mențiuni, creditorul poate recurge doar la procedura judiciară, în vederea obținerii unui titlu contra debitorului. Considerăm că această exigență este excesivă și restrictivă, deoarece dacă avem o creanță certă, lichidă și exigibilă, nu vedem necesitatea existenței acestei declarații a debitorului, pentru ca actul notarial să fie un titlu executoriu.

Un avantaj oferit de art. 3 din Legea notarilor publici din Austria, este reprezentat de timpul economisit prin nerecurgerea la procedura judiciară. De asemenea, unul dintre scopurile acestei prevederi este de a proteja interesele creditorului, fiind necesar a recupera creanța de la debitor. Având în vedere și autoritatea cu care a fost investit un notar public, rațiunea acordării actului notarial care

îndeplinește anumite condiții, a avantajului de a fi titlu executoriu, este justificată. Acestea fiind spuse, nu găsim o justificare logică a rațiunii necesității acordului expres al debitorului pentru ca actul notarial, care îndeplinește criteriile prevăzute în cadrul art. 3 din Legea notarilor publici din Austria, să fie considerat titlu executoriu.

Argumentul principal pentru inserarea necesității acordului expres al debitorului cu privire la posibilitatea executării directe în cadrul art. 3 lit. d) din Legea notarilor publici din Austria, în opinia noastră, este faptul că acesta își asumă într-un mod mai responsabil executarea creanței. Din perspectiva psihologică, o declarație pe care partea obligată o face în mod expres, în cadrul unui act oficial, ar putea determina o legătură mai puternică între sine și respectarea obligațiilor contractuale, decât simpla semnătură aplicată contractului. De asemenea, există șanse semnificativ sporite să fie respectate obligațiile consolidate în cadrul unui act oficial, comparativ cu cele consolidate în cadrul unui act privat. Aspectul menționat anterior este determinat de gradul de oficialitate al autorității care întocmește acte autentice, respectiv frica de repercusiunile legale, în cazul nerespectării obligațiilor.

Un efect al responsabilității amplificate (implicare morală) din declarația expresă a debitorului, ar fi faptul că ar conduce la un număr mai redus de cazuri în care acesta ar contesta titlul executoriu sau înscrisul oficial notarial. Apreciem că existența mențiunii nu va avea ca efect crearea unei implicări morale sporite din partea debitorului, deoarece nu există studii de specialitate care să confirme acest fapt. De asemenea, este dificil a determina motivul exact al implicării morale a persoanelor cu privire la îndeplinirea obligațiilor.

Considerăm că modul în care a reglementat legiuitorul român avantajul titlului executoriu al înscrisului autentic notarial, care constată o creanță certă, lichidă și exigibilă, în cadrul art. 639 C. pr. civ. român, este mai clar, concis și eficient, comparativ cu reglementarea austriacă, datorită lipsei necesității a multiplelor formalități existente în cadrul art. 3 din Legea notarilor publici din Austria (cu titlu de exemplu, necesitatea acordului debitorului).

Referitor la autenticitate, există o prezumție că înscrisurile oficiale provin de la persoana trecută în cadrul înscrisului ca emitent (semnatar), în legislația austriacă. Însă, potrivit art. 310 alin. (2), judecătorul dacă are motive de îndoială, poate răsturna sarcina probei. Astfel, persoana care dorește să se folosească de înscris va trebui să dovedească autenticitatea acestuia. Apreciem că aceste motive de îndoială ar trebui să fie legitime. Nu orice suspiciune, indiferent de gradul de probabilitate, ar trebui să fie cercetată.

Motivele de îndoială ar trebui precizate pentru considerente de transparență, nefiind necesară o stipulare legală expresă în acest sens. Înscrisul oficial este prezumat a fi autentic, astfel, prezumția ar trebui să poată fi răsturnată doar în cazuri de excepție. Acest fapt se datorează încrederii publice cu care a fost investită autoritatea ce a verificat identitatea semnatarului. Alt argument în vederea susținerii afirmației, este bazat pe dorința de a nu crea o cutumă din verificarea autenticității înscrisurilor oficiale de către judecători.

Înscrisul oficial conferă forță probatorie deplină asupra conținutului, respectiv cu privire la valoarea de adevăr a celor menționate în cadrul înscrisului. Prin urmare, legislația austriacă consacră prezumția acurateței înscrisului oficial.

Referitor la înscrisul notarial electronic, legislația care reglementează posibilitatea încheierii unui act juridic în această formă, este nouă (intrată în vigoare la data de 1 ianuarie 2019), astfel, doctrina de specialitate și practica nu și-au lăsat amprenta încă. Sistemul de videoconferință între notarul public și părți, în momentul aplicării semnăturii electronice simple a părților, este bine-venită. Însă, considerăm că părțile ar trebui să fie obligate să aplice o semnătură electronică extinsă bazată pe un certificat calificat și nu o semnătură electronică simplă, pentru rațiuni de protecție a intereselor părților.

Concludem prin a menționa că legislația austriacă referitoare la înscrisul autentic este complicată, atât din punct de vedere al exprimării folosite în cadrul normelor legale, cât și modalitatea de reglementare a acestui înscris. Din acest motiv apreciem că acest model de reglementare a înscrisului autentic, nu ar produce consecințe pozitive dacă ar fi introdus în România.